

Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет міжнародних відносин
Центр міжнародної безпеки та партнерства
Кафедра міжнародної безпеки та стратегічних студій
Інститут міжнародних студій і безпеки Вроцлавського університету
Центр інформації та документації НАТО
Інститут політичних наук та публічного врядування Католицького
Університету Івана Павла II у Любліні

МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ У СУЧАСНОМУ СВІТІ: ВІД РЕГІОНАЛЬНОГО ПРОТИСТОЯННЯ ДО ГЛОБАЛЬНОГО СУПЕРНИЦТВА

VII Міжнародна наукова конференція
20 грудня 2023 року

Львів – 2023

УДК 327.56:007:004.056.5-049.5](477:100)(06)

Міжнародні конфлікти у сучасному світі: від регіонального протистояння до глобального суперництва. Матеріали міжнародної наукової конференції (Львів, 20 грудня 2023 р.) / Упорядники: Мальський М.З., Кучик О.С., Вовк Р.В. – Львів: Факультет міжнародних відносин ЛНУ ім. І. Франка, 2023. – 248 с.

У збірнику вміщені тези виступів учасників Міжнародної наукової конференції «Міжнародні конфлікти у сучасному світі: від регіонального протистояння до глобального суперництва». Висвітлено широке коло питань теорії та практики функціонування системи міжнародної безпеки та актуальних питань політичної, економічної, інформаційної безпеки. Окрему увагу приділено розгляду проблематики сучасних міжнародних конфліктів, теорії і практики конфліктного врегулювання, актуальних питань сучасної світової політики.

За зміст, оприлюднені факти, поданий цифровий та статистичний матеріал відповідальність несуть автори. Тези виступів опубліковані в авторській редакції.

Конференція проводиться за підтримки Центру інформації та документації НАТО у Києві

© Центр міжнародної безпеки та партнерства, 2023
© Львівський національний університет імені Івана Франка, 2023

INTERNATIONAL CONFLICTS IN MODERN WORLD: FROM REGIONAL CONFRONTATION TO GLOBAL RIVALRY

International Scientific Conference
December 20, 2023

Lviv – 2023

International Conflicts in Modern World: from Regional Confrontation to Global Rivalry. Proceedings of the international scientific conference (Lviv, December 20, 2023) / Ed. by: Malsky M., Kuchyk O., Vovk R. – Lviv: Faculty of International Relations of the Ivan Franko National University of Lviv. – 2023. – 248 p.

The proceedings contain abstracts of the participants of International Scientific Conference «International Conflicts in Modern World: from Regional Confrontation to Global Rivalry». A wide range of issues of theory and practice of the international security system and current issues of political, economic and information security are covered. Special attention is paid to applied security issues of Ukraine and Poland at the regional and global levels.

The authors are responsible for the content, facts and submitted digital and statistical material. Abstracts are published in the author's edition.

ЗМІСТ

<i>Вікторія Авраменко.</i> Роль Франції у вирішенні українсько-російських протиріч в період з 2014 року й до сьогодні	8
<i>Мар'яна Бігус.</i> Проблеми розвитку України у світлі невизначеності: соціально-економічний аспект	12
<i>Євгенія Булана.</i> Роз'єднана Європа: війна росії проти України як виклик Європейському Союзу	14
<i>Роман Вовк.</i> Безпека Європейського кіберпростору в умовах російсько-української війни	20
<i>Яна Галамай.</i> Механізми протидії гібридним загрозам в ЄС	25
<i>Ірина Герлах.</i> Вплив коронакризи на міжнародні перекази українських мігрантів	28
<i>Маріанна Гладий.</i> Переформатування європейської архітектури безпеки під впливом російсько-української війни	32
<i>Анастасія Григлевич.</i> Вплив російсько-української війни на міжнародну систему: світове лідерство та порядок. Сучасний стан та перспективи	35
<i>Владислав Гришук.</i> Міжнародно-правові аспекти боротьби та протидії гібридним загрозам у конфліктах	40
<i>Андрій Грубінко.</i> «Слабкі місця» НАТО в умовах російсько-української війни	46
<i>Любомир Губицький, Ганна Мельник.</i> Конфліктна позиція Угорщини у відносинах з Україною: принципи і причини	51
<i>Юлія Дідук.</i> Роль та позиція ЄС у конфлікті між Ізраїлем та Палестиною на сучасному етапі	55
<i>Ольга Дяків.</i> Вплив війни на екологію України	61
<i>Анна Єрмошкіна, Олена Кравченко.</i> Форми та методи гібридної війни в російсько-українському конфлікті	65
<i>Віолета Жученко.</i> Шляхи побудови міжкультурного діалогу для запобігання регіональним конфліктам	72
<i>Ольга Загайкевич.</i> Роль великих держав в сучасних міжнародних конфліктах	75
<i>Максим Затоковенко.</i> Вплив військового компоненту на євроінтеграційні прагнення України	81
<i>Ігор Зінко.</i> Геополітичні проблеми декомпозиції території російської федерації. Уральська республіка	87
<i>Марія Знаменок.</i> Європейський союз і російська агресія проти України крізь призму теорії комплексної взаємозалежності	91
<i>Анастасія Іващук.</i> Ізраїльсько-Палестинський конфлікт: особливості	

переговорного процесу (після подій жовтня 2023 року)	97
<i>Валерій Іжаківський.</i> Діяльність ПВК «Вагнера» в Сирії (на матеріалах засобів масової інформації)	103
<i>Ірина Кіянка.</i> Міжнародна безпека України: виклики і повоєнна відбудова (місія Туреччини)	108
<i>Євген Коломієць, Юрій Присяжнюк.</i> Інструменти цифрової дипломатії у системі міжнародної безпеки	111
<i>Марія Кут, Дмитро Гуцман.</i> Проблема порушення прав людини та скоєння військових злочинів у межах Ізраїльсько-Палестинського конфлікту	115
<i>Олександр Кучик, Галина Кучик.</i> Українська формула миру: від пошуку миру в Україні до нового світового порядку	118
<i>Олександр Кучик, Данило Щербина.</i> Антисемітизм як інструмент гібридної війни	121
<i>Оксана Кушта.</i> «Держава-терорист» – новий статус росії у внутріполітичному дискурсі країн ЄС	126
<i>Зоряна Макогін.</i> Цифрова дипломатія як сучасний комунікаційний інструмент врегулювання міжнародних конфліктів	129
<i>Тетяна Моїсєєва, Ірина Чістякова.</i> Проблема гібридних загроз у фокусі НАТО	133
<i>Олексій Мороз.</i> Позиція держави Ізраїль щодо російської агресії проти України: чи можливі зміни?	139
<i>Вікторія Павелко.</i> Етапи зародження конфлікту Ізраїль-Палестина	144
<i>Ганна Палій.</i> Трансформація політики безпеки країн Балтії в умовах війни РФ проти України	150
<i>Ірина Паніна.</i> Роль Ради Європи у відновленні України під час війни та післявоєнній відбудові	156
<i>Віктор Пашков.</i> Українсько-американські відносини напередодні великої війни з Росією	162
<i>Григорій Перепелиця.</i> Вплив російсько-української війни на глобальну і регіональну безпеку	171
<i>Світлана Пик.</i> Рада безпеки ООН і питання членства Російської Федерації	178
<i>Світлана Прийма, Ігор Герболка.</i> Автоматизація розгортання мікросервісів у хмарному середовищі	181
<i>Юрій Присяжнюк, Андрій Чередніченко.</i> «Тайванське питання» як загроза стабільності в Азійсько-Тихоокеанському регіоні	185
<i>Максим Прихненко.</i> Сек'юритизація «Українського питання» після початку повномасштабного російського вторгнення	190
<i>Аліна Савчук.</i> Актуальні тенденції політики США у сфері	

кібербезпеки в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України	195
<i>Анастасія Соколовська.</i> Вплив війни в Сирії на систему міжнародної безпеки	199
<i>Данило Столяренко.</i> Вплив російської агресії проти України на осмислення війни представниками політичного реалізму	204
<i>Наталія Стручок.</i> Засади формування міжнародних переговорів під впливом цифрової трансформації в умовах нової системи міжнародної безпеки	207
<i>Юрій Теміров.</i> Російсько-українська війна і примара Глобального Півдня	209
<i>Ігор Тодоров, Наталія Тодорова.</i> Запрошення України до НАТО: між необхідністю та реальністю	213
<i>Юрій Тодосійчук.</i> Чи існує українська трудова міграція після початку повномасштабної війни?	218
<i>Олеся Хаєцька.</i> Люблінський трикутник як Міжнародний альянс безпеки	222
<i>Вячеслав Циватий.</i> Парламентська дипломатія і міжпарламентське співробітництво як ефективний чинник регулювання міжнародних відносин ХХІ століття в контексті локальних, регіональних і глобальних конфліктів (міжнародно-безпековий дискурс)	228
<i>Дарина Чижова.</i> Кібербезпека як ключовий елемент захисту в гібридних загрозах та конфліктах	233
<i>Христина Шулятицька.</i> Гуманітарна криза в контексті російсько-української війни та міжнародних зусиль по її вирішенні	239
<i>Роман Шипка.</i> Штучний інтелект як інструмент для вирішення міжнародних конфліктів	245

*Любомир Губицький,
доктор історичних наук, доцент
Державний торговельно-економічний університет,
ORCID: 0000-0002-8511-6461*

*Ганна Мельник,
кандидат історичних наук, доцент
Київський університет імені Бориса Грінченка,
ORCID: 0000-0003-3090-7212*

КОНФЛІКТНА ПОЗИЦІЯ УГОРЩИНИ У ВІДНОСИНАХ З УКРАЇНОЮ: ПРИНЦИПИ І ПРИЧИНИ

Актуальність дослідження тривалий час залишатиметься затребуваною, оскільки пошуки паритету європейських цінностей, збереження влади, реалізації національних інтересів спонукають до сьогочасних відповідей, які видаються частковими і раціональними. Однак доречність та ефективність кроків очільників політичної влади буде осяжною лише з перспективи часу.

Україна обрала шлях забезпечення культурних, освітніх, мовних потреб національних меншин на державному рівні. Водночас політичне керівництво України не докладало та не докладає достатньо зусиль для запобігання порушення законодавства стосовно подвійного громадянства. Практика сусідніх держав щодо надання громадянам України паспортів інших держав стала однією з передумов формування підтримки анексіоністських заходів Російської Федерації щодо південних та східних областей України (2014–2022 рр.). Подібна діяльність угорської влади може призвести до «м'якої» анексії чи то угорськомовного анклаву, чи усього Закарпаття [4].

Загроза суб'єктності України через розмивання національної свідомості громадян, відлучення від української мови, а натомість створення умов для входження до іншомовних суспільств за кордоном уже є достатньою підставою для запобігання деукраїнізаційним процесам. Зануреність та залученість угорської молоді Закарпаття до процесів мадяризації не лише посилює впевненість у ефективності експансіоністських планів Будапешта, але й послаблює економічний потенціал України через втрату молодого, високоосвіченого персоналу.

Угорщина продовжує використовувати можливості ослаблення України у війні з Росією. Проблеми українсько-угорських відносин пояснюються особливим сталенням Будапешту до русинського питання, подвійного громадянства і захисту прав національних менших [5, с. 49].

Офіційний Будапешт наполягає, що Україна обмежує права угорської нацменшини на Закарпатті. З початком повномасштабної війни Росії проти України криза у двосторонніх угорсько-українських відносинах лише посилилася. Угорщина апелюючи до поваги територіальної цілісності України, підтримує дружні відносини з РФ, блокує санкційний тиск, надання військової допомоги офіційному Києву, не підтримала формування тренувальної місії ЄС для підготовки українських військових, гальмувала розширення експорту української електроенергії до ЄС у 2022 р.

Політикум Угорщини постійно використовує ефективні засоби для поглиблення угорського мовокористування посеред угорських меншин поза кордонами Угорщини. Педалювання угорцями мовного питання посилює позицію офіційного Будапешта в регіоні Центрально-Східної Європи, уможливорює використання мови як ефективного «гібридного» засобу у політичних, економічних конфліктах. Мова виявилася найпростішим засобом подолання кордонів, вибудовування комунікації, формування інформаційного поля, устійнення свідомості, масових емоційних станів.

Стійкості політичної влади Угорщини сприяє постійне підкреслення вагомості історичного спадку та незаконності втрати територій за результатами Першої світової війни (Тріанонський договір, 4 червня 1920 р.) та Другої світової війни (Паризький договір, 10 лютого 1947 р.), відновлення Великої Угорщини. Ідея угорської великодержавності набуває популярності у часи виборчих кампаній і поза ними. Коаліція партій ФІДЕС та християнських демократів в угорському парламенті визнала у 2019 р. Тріанонський договір «диктатом миру» [1]. У 2022 р. В. Орбан став ініціатором скандалу, вдягнувши на футбольний матч шарф, на якому було зображення карти «Великої Угорщини» з територіями областей України та Румунії [3].

Угорські політичні кола наполягають на розширенні угорського мовокористування в межах компактного проживання їх меншин на більшу кількість сфер, комунікативних ситуацій, окрім родинного, приватного спілкування, в художній, науковій творчості, залученні інформації з медіа. Перепис населення України 2001 р. засвідчив, що угорська меншина налічувала 156,6 тис. осіб (або 0,3 % від чисельності усього населення України та 12 % – від мешканців Закарпатської обл.). Згідно даних демографічного дослідження, проведеного в 2017 р., на Закарпатті проживало 120–130 тисяч угорців. Натомість, на думку Ласло Зубанича з початком повномасштабної війни на Закарпатті

залишилося менше 100 тис. угорців [7]. На серпень 2023 р. чисельність угорців становила близько 70–80 тис. [6].

На рівні родини, громади, держави угорська влада посилює мовну і культурну ідентичність, сприяючи масовим, постійним контактам та поїздкам, працевлаштуванню та навчанню закарпатських угорців в Угорщині. Угорські державні структури фінансують освітню діяльність приватних дошкільних, середніх, вищих навчальних закладів Закарпаття, підтримують зв'язки з Українсько-угорським навчально-науковим інститутом Ужгородського університету, з угорськоцентричними науковими, культурними, громадськими товариствами Закарпаття. Очільники офіційного Будапешту посилюють асимілятивні процеси в межах української спільноти в Угорщині, юридично закріпивши поділ українців на два етноси – русинів і українців, відбувається руйнування системи освіти та українського культурного руху [4]. Наші предки були свідками подібних асимілятивних практик, здійснюваних угорцями в 1907–1908 рр. та в 1939–1944 рр. [2, с. 82–94].

Залучення до угорського мовного, культурного та історичного простору, реалізація моделі із постановкою ментальних та прагматичних (потрапляння на ринок праці країни Європейського Союзу) домінант самореалізації молодих угорців Закарпаття формує налаштування майбутнього на теренах Угорщини. Процеси в культурній та мовній сферах набувають інституційних вимірів, що проявляється у порушенні українського законодавства, а саме здобутті подвійного громадянства (на 2018 р. українські громадяни отримали 100 тис. угорських паспортів). Реалізації вказаної моделі угорської влади сприяє виділення необхідних ресурсів, що уможливлюють представництво угорців серед місцевої та центральної влади України.

Після того як Верховна Рада України 5 вересня 2017 р. схвалила Закон про освіту розпочалося багаторічне угорсько-українське дипломатичне напруження, що триває й досі. Критика угорської влади законодавчої ініціативи Києва базувалася на тому, що здійснюватиметься утиск угорської меншини, а саме: «угорські учні змушені будуть перейти на українську мову в середніх і старших класах після здобуття початкової освіти (1–4 класи) рідною мовою» (представник Кабінету міністрів Угорщини Янош Арпад Потапі) [9].

Деструктивна діяльність прем'єр-міністра Угорщини В. Орбана та угорського уряду поглиблюється в умовах широкомасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну, яка продовжує співробітництво з країною-агресором, що розширюється в економічній, енергетичній, дипломатичній сфері. Від лютого 2022 р. угорський

прем'єр заявляв, що Угорщина не має бути втягнута у російсько-український конфлікт. Тому не дивно, що угорська партія Фідес 6 грудня 2023 р. запропонувала до розгляду парламенту резолюцію, де міститься заклик до уряду не підтримувати початок переговорів про вступ України до ЄС. В.Орбан може запротестувати проти пакету фінансової допомоги ЄС для України у розмірі 50 млрд. євро, затвердження якої заплановане на саміті лідерів 27 країн-членів ЄС 14–15 грудня 2023 р. Тим більше, що угорський урядовець схильний порівнювати «членство Угорщини в ЄС з більш ніж сорокарічною радянською окупацією його країни» (під час виступу у місті Веспрем, жовтень 2023 р.) [8].

Таким чином, причинами угорської позиції в відносинах з Україною покладено принципи, що ґрунтуються на реалізації національних інтересів, на врахуванні моделей відновлення Великої Угорщини. При чому активно застосовуються усі дієві механізми, які надаються та незаборонені військово-політичними структурами НАТО та ЄС. Угорські очільники зайнявши пацифістську позицію у питанні російсько-української війни, заохочують агресора до сприйняття офіційною Москвою ситуації, як такої, що механізм прийняття найважливіших питань війни та миру, підготовки до оборонних заходів, залишається загрозованим. Українська дипломатія змушена не лише підлаштовувати власне законодавство під загальні вимоги Євроспільноти, але і йти на додаткові поступки офіційному Будапешту в питаннях мови, а іноді поступатися в питаннях санкцій.

Список використаної літератури та джерел:

1. В Угорщині відзначають 100-річчя Трианонського договору. *Радіо свобода*. 30 червня 2020. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-trianonsky-dohovir/30652521.html>.
2. Віднянський С. В. Актуалізація «русинського питання» в Закарпатті та за його межами в контексті анексії Криму і війни на Сході України. *Національне питання в Україні: виклики сучасності, уроки історії*: доп. та матер. Всеукр. наук. конференції 20 листоп. 2014 р. Київ, 2016.
3. Війна в Україні: як офіційний Будапешт дистанціюється від підтримки Києва. *Слово і діло*. 09 грудня 2022. <https://www.slovoidilo.ua/2022/12/09/infografika/polityka/vijna-ukrayini-yak-oficijnyj-budapesht-dystanciyuyetsya-pidtrymky-kyyeva>.
4. Гриценко П. Ю. Мова як індикатор угорсько-українських відносин сьогодення. URL: https://www.nas.gov.ua/text/pdfNews/Hrytsenko_Ukraine_Hungary_Strategic_Rriorities_2018_1.pdf.
5. Губицький Л., Мельник Г. Шляхи порозуміння України з країнами Центрально-Східної Європи. *Україна і світ*. Теоретичні та практичні аспекти

діяльності у сфері міжнародних відносин: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф., м. Київ, 10–11 квіт. 2019. Київ: Вид. центр КНУКиМ, 2019. С. 49–53.

6. Курта О. Угорці Закарпаття відвертаються від Орбана через його симпатії до Росії – Financial Times. *Суспільне. Новини*. 9 серпня 2023. URL: <https://suspilne.media/547427-ugorci-zakarpatta-vidvertautsa-vid-orbana-cerez-jogo-simpatii-do-rosii-financial-times/>.

7. Наслідки війни: На Закарпатті залишилося менше 100 тисяч угорців – Ласло Зубанич. URL: https://infopost.media/naslidky-vijny-na-zakarpatti-zalyshylosya-menshe-100-tysyach-ugorcziv-laslo-zubanych/#google_vignette.

8. Орбан знову оскандалився, він порівняв членство в ЄС з радянською окупацією. URL: <https://ua.news.ua/world/orban-znovu-oskandalivsya-vin-porivnyav-chlenstvo-v-yes-z-radyanskoyu-okupatsiyeu>.

9. Угорщина: новий закон України про освіту викликав критику влади і правих екстремістів. *Радіо свобода*. 06 вересня 2017. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news/28720750.html>.

Юлія Дідук

Донецький національний університет імені Василя Стуса

РОЛЬ ТА ПОЗИЦІЯ ЄС У КОНФЛІКТІ МІЖ ІЗРАЇЛЕМ ТА ПАЛЕСТИНОЮ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

На сьогоднішній день Близький Схід є однією з проблемних зон світу, де точаться збройні міжнародні конфлікти, урегулюванням яких намагаються займатись провідні актори міжнародної арени, зокрема Європейський Союз. Конфлікт між Ізраїлем та Палестиною має довгу історію взаємної ненависті і кровопролиття, що розгорілась з новою силою 7 жовтня 2023 року. Складність у врегулюванні конфлікту полягає в його ідеологічній основі, оскільки досі з дня створення незалежного Ізраїлю арабський світ так і не прийняв утворення як повноправного суб'єкта міжнародних відносин. Окрему загрозу становить і розвиток руху ісламських екстремістів, зокрема ХАМАСу, що відіграє активну роль у веденні збройного конфлікту.

Політика Європейського Союзу щодо врегулювання конфлікту і ставлення до його учасників не були однаковими і у попередні роки. Участь ЄС у ХХІ столітті у ситуації на Близькому Сході в якості посередника ознаменувалось створенням у 2002 році «Близькосхідного квартету» – США, ЄС, ООН і Росія, до цього часу з 1996 року Євросоюз призначив свого першого спеціального представника у регіоні Близького Сходу іспанського дипломата Мігеля Анхеля Моратіноса для координування завдань безпекової політики. З огляду на внутрішні